

Virginie Despentes

IZDAVAČ**buybook**

Radićeva 4, Sarajevo
Tel: + 387 33 550-495
Fax: + 387 33 550-496
redakcija@buybook.ba
www.buybook.ba

ZA IZDAVAČA

Damir Uzunović
Goran Samardžić

NASLOV IZVORNIKA

Vernon Subutex 2, Virginie Despentes
Copyright © Virginie Despentes et les Éditions Grasset & Fasquelle, 2017.
Copyright © za bosanski jezik Buybook, 2020.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati
u bilo kojem obliku bez prethodnog dopuštenja izdavača.

UREDNIKA

Lana Krstić

PREVOD S FRANCUSKOG

Novak Golubović

LEKTURA

Sanela Topčić

KOREKTURA

Buybook

LAYOUT

Boriša Gavrilović

DIZAJN NASLOVNICE

Boris Stapić

FOTOGRAFIJA NA POLEĐINI

Copyright © JF Paga.

ŠTAMPA

Grafotisak, Grude

Virginie Despentes

VERNON TRODON

Tom 2

S francuskog preveo Novak Golubović

Sarajevo, 2020.

*Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack in everything
That's how the light gets in.*

Leonard Cohen, *Anthem*

*posvećeno Fabienne Mandron
Aurélie Poulain
Rolandu i Schultzu iz Parabelluma*

SPISAK LIKOVA KOJI SE POJAVLJUJU U PRVOM TOMU

Vernon Trodon: Heroj knjige. Bivši prodavač ploča. Izbačen iz stana, spavao je kod starih poznanika prije nego što se na kraju prvog toma našao na ulici.

Alexandre Bleach: Poznati pjevač indi-rok žanra, s tekstovima na francuskom. Umro od overdoza u jednom hotelu. Vernonov drug iz mladosti koji mu je finansijski pomagao i u njegovom stanu ostavio trake s autointervjuom koji je snimio jedne noći kad su se dobro spucali, a Vernon zaspao. Brojni likovi su u potrazi za tim "blagom"...

Emilie: Bivša basistica. Vernonova drugarica. Prva je kod koje je prenoćio, ali odbila je da mu pomogne duže od jedne noći.

Xavier Fardin: Frustrirani scenarista. Vernonov stari drug, ugošćuje ga jedan vikend. Na kraju prvog toma zatiče Vernona kao beskućnika, i dobija batine od grupe mladih fašista.

Marie-Ange Fardin: Xavierova supruga.

Céleste: Srela je Vernona u baru, on je mislio da mu se nabaćuje, ali samo ga je prepoznala: otac ju je dovođio u prodavnicu kad je bila mala. Tetovirana, radi u baru Rosa Bonheur, u Buttes-Chaumontu.

Laurent Dopalet: Producent. Upozorenje: opća opasnost...

Hijena: Bivša “privatna detektivka”, danas specijalizirana za kibernetički linč. Unajmio ju je Laurent Dopalet da se dočepa intervjua Alexa Bleacha.

Anais: Asistentica Laurenta Dopaleta.

Sylvie: “Bivša” Alexandra Bleacha, koja ugošćuje Vernona kod sebe neko vrijeme i ima kratku avanturu s njim. On odlazi od nje “pozajmivši” nekoliko knjiga i jedan ručni sat. Ona ga traži po društvenim mrežama, odlučna da ga povrijedi.

Lydia Bazooka: Rok kritičarka, Bleachov fan, hoće da napiše njegovu “biografiju”. Tako upoznaje Vernona i prima ga kod sebe na nekoliko dana.

Daniel: Bivša porno-zvijezda, danas trans, promijenio ime, vodi prodavnicu elektronskih cigareta, jako blizak s Pamelom Kant.

Pamela Kant: Bivša porno-zvijezda. Šampionka u onlajn-tetrisu.

Kiko: Broker na koki. Primio Vernona kod sebe na nekoliko dana, zatim ga izbacio napolje.

Gaëlle: Kikova, Marcijina, Vernonova i Hijenina drugarica. Upravo da bi Hijeni učinila uslugu, prima Vernona kod sebe na nekoliko dana (kod Kika, gdje živi).

Marcia (prvobitno ime Leo): Predivna brazilska transseksualka, frizira zvijezde, živi kod Kika.

Votka Satana (prvobitno ime Faïza): Bivša porno-zvijezda. Aïchina majka. Bleachova bivša ljubavnica. Danielova i Pamelina bivša kolegica.

Sélim: Faïzin bivši muž. Progresivni i sekularni akademik. Sâm odgaja kćerku otkad se Faïza / Votka Satana predozirala.

Aïcha: Kćerka Faïze/ Votke Satane i Sélima. Mlada pobožna muslimanka. Sélim moli svoju drugaricu Hijenu da mu pomogne da shvati ličnost svoje kćerke, što njemu ne polazi za rukom.

Patrice: Vernonov stari drug, Cécilin bivši partner. Čovjek sklon nasilju u porodici. Prekinuo sve veze s muzičkim svijetom. Posljednji koji prima Vernona kod sebe prije nego što se ovaj nađe na ulici.

Noël: Zaposlen u H&M-u. Loïcov drug.

Loïc: Kurir, Noëlov drug. Na kraju prvog dijela, on je taj koji Xavieru Fardinu zadaje najjači udarac u glavu, zbog kojeg ovaj završava u bolnici, u komi.

Laurent: Beskućnik. Daje Vernonu nekoliko savjeta i kontakata koji će mu pomoći u njegovom novom životu "mučenika". Visi oko parka Buttes-Chaumont.

Olga: Beskućnica, krupna riđa žena divlje naravi. Vrijeđa fašiste koji dijele ćebad beskućnicima. Ulica je njeno kraljevstvo.

Vernon čeka da padne mrak i da se sva svjetla iza prozora pogase, pa preskače ogradu i ušunjava se u zajedničko dvorište. Palac lijeve ruke ga žiga, ne sjeća se više gdje je zaradio tu ogrebotinicu, ali umjesto da zaraste, ona bubri, i zapanjen je do koje se mjere može patiti zbog tako bezazlene povrede. Prelazi poljanu pogrbljen, prateći usku stazu duž žive ograde. Pazi da ništa ne poremeti. Ne želi da pravi buku, niti da neko ujutro primijeti da je bio tu. Dolazi do česme i halapljivo pije. Zatim se saginje i stavlja vrat pod vodu. Žustro trlja lice i ublažava bol u povrijeđenom prstu držeći ga dugo pod ledenim mlazom. Iskoristio je što je prethodnog dana bilo dovoljno toplo kako bi se malo temeljitije oprao, ali mu odjeća toliko bazdi da se, pošto ju je ponovo obukao, osjećao prljavije nego prije kupanja.

Ispravlja se i proteže. Kosti su mu teške. Razmišlja o pravom krevetu. O toploj kupki. Ali ništa ne vrijedi. Baš ga briga. U njemu nema ničega osim osjećaja apsolutne praznine, koja bi ga trebala užasavati, svjestan je toga, nije trenutak da se osjeća dobro, međutim u njemu nema ničega osim tihog i mrtvog mira. Bio je jako bolestan. Groznica je sad spala i već nekoliko dana ima dovoljno snage da ostane na nogama. Oslabio je duhom. Vratit će se anksioznost, vratit će se vrlo brzo, pomisli. Zasad ga ništa ne dotiče. Nije ni na nebu ni na zemlji, kao ovaj čudni kvart u kojem je završio. Brežuljak Bergeyre je visoravan od nekoliko ulica, do koje se dolazi stepenicama, gdje se rijetko viđa automobil, nema ni crvenog

svjetla, ni prodavnice. Ničega osim mačaka, u izobilju. Vernon posmatra pred sobom Sacré-Cœur koji djeluje kao da lebdi iznad Pariza. Grad je okupan sablasnom svjetlošću punog mjeseca.

Počeo je da ludi. Povremeno se gubi. Nije da mu ne prija. Ponekad pokuša da ubijedi sebe: ne može do vijeka ostati tu, ljeto je hladno, zakačit će još neku prehladu, ne smije se prepustiti, treba se spustiti nazad u grad, naći čistu odjeću, uraditi nešto... Ali pri samom pokušaju da se ponovo poveže sa zdravim razumom, ponovo ga hvata: gubi se. Oblaci dobijaju zvuk, vazduh koji mu prelazi preko kože mekši je od svile, noć počinje mirisati, grad mu se obraća i on dešifruje šapat koji se podiže i obuhvata ga, sklupčava se unutar njega i lebdi. Ne zna na koliko dugo ga to slatko ludilo svaki put obuzima. Ne opire se. Njegov mozak, šokiran događajima proteklih sedmica, kao da je odlučio da imitira dejstva narkotika koje je unio tokom svog prethodnog života. Zatim, svaki put, to je suptilan preokret, sporo buđenje: nastavak normalnog toka njegovih misli.

Naslonjen na česmu, ponovo ispija duboke gutljaje koji mu grebu dušnik. Grlo ga boli otkad se prehladio. Mislio je da će umrijeti na toj klupi. Ono malo stvari koje još uvijek intenzivno osjeća fizičke je prirode: leđa ga strašno peku, povrijeđena ruku pulsira, žuljevi na gležnjevima se inficiraju, teško guta... Bere jabuku pri dnu vrta, kisela je ali mu treba šećera. Jedva preskače kapiju koja odvaja baštu od placa na kojem je navikao da spava. Hvata se za grane da bi prebacio tijelo i s druge strane zamalo lomi vrat. Završava vratolomiju klečeći na zemlji. Volio bi da osjeti samosažaljenje ili užas. Bilo šta. Ali nema ničega. Samo taj apsurdni mir.

Prelazi preko dvorišta napuštene kuće u kojoj je zauzeo busiju. U prizemlju, ono što je trebalo da postane trijem s predivnim pogledom na glavni grad ostalo je betonsko dvorište, pri čijem si dnu dobro zaštićen od vjetrova i kiše. Zahrđali željezni noseći stubovi okružuju prostor. Vernon je nedavno čuo od momka s gradilišta prekoputa kako radovi stoje već godinama. Temelji su prijetili da se raspadnu, noseći zidovi su napukli i vlasnik se upustio

u velike radove. Ali poginuo je u saobraćajnoj nesreći. Njegovi nasljednici se nisu mogli složiti. Kolju se preko advokata. Kuća je završena i napuštena. Vernon spava tu već nekoliko noći, ne bi mogao reći je li prošlo deset ili mjesec dana – pojam vremena je postao zamagljen, kao i sve ostalo. Voli svoje skrovište. Otvara jedno oko, u zoru, i ostaje nepomičan, pogođen veličanstvenošću pejzaža. Pariz se ukazuje s tolike visine da izgleda maltene gostoljubivo. Kad hladnoća postane suviše intenzivna, skrupčava se u jednom ćošku i savije koljena uz tijelo. Nema se čime pokriti. Može se osloniti samo na vlastitu toplotu. Jedna riđa mačka, jednooka i debela, ponekad dođe da mu se šćućuri na stomaku.

Prvih noći na brežuljku Bergeyre Vernon je spavao na klupi na koju se srušio kad je stigao. Danima je neprestano padala kiša. Niko mu nije smetao. Halucinirajući od strašne groznice, tamo je doživio nevjerojatno putovanje, u bezumnom zanosu. Postepeno je došao sebi, nevoljko je izašao iz udobne ušuškanosti svog delirija. Neki matori pijanac, koji ga je pronašao na njegovoj klupi prvog sunčanog dana, prvo ga je obilno izvrijeđao, ali kad je vidio da je suviše slab da bi odgovorio, zabrinuo se za njega, a zatim ga zavolio. Donio mu je narandže i kutiju paracetamola. Charles je bučan i luckast. Voli da kuka i da se prisjeća rodnog sjevera, gdje mu je otac radio na željeznici. Lako prasne u smijeh tapšući se po butinama, i ti napadi smijeha izrode se u kašalj pun šljama koji prijete da ga uguše. Vernon je na “njegovoj” klupi. Poslije brze procjene čiji su kriteriji samo njemu poznati, matori je odlučio da mu postane drug. Brine se o njemu. Prođe da provjeri da li je sve u redu. Upozorio ga je: “Nemoj više tu da spavaš sad kad je lijepo vrijeme”, i pokazao je na kuću udaljenu nekoliko metara. “Snađi se nekako da uđeš tamo i sakrij se iza. Nestani na nekoliko sati dnevno, inače će te komunalci vrlo brzo otjerati. Moraš se još malo oporaviti, družo...”

Vernon nije poslušao upozorenje, ali je drugog sunčanog jutra shvatio poentu savjeta. Čistači ulica su prali trotoare. Nije ih čuo da stižu. Jedan od njih mu je uperio crijevo u lice. Skočio je a čistač mu je ukrao kartone koji su ga štitili od hladnoće. Bio

je to mladi crnac pravilnih crta lica, koji je s mržnjom buljio u njega. "Gubi se odavde. Ljudi neće da gledaju tvoju prljavu klošarsku facu od ranog jutra, čim otvore prozore. Odjebi odavde." I Vernon je shvatio da mu je u interesu da istog trenutka poslušati: batine nisu bile daleko. Teturao je, utrnulih udova od toliko vremena provedenog ležeći. Vukao se duž okolnih ulica, osluškivao zvuk cisterne i pokušavao se udaljiti od nje. Nepravda njegove situacije ostavljala ga je savršeno ravnodušnim. Tog dana je počeo shvatati da s njim nešto nije u redu. Pitao se gdje je završio. Trebalo mu je vremena da shvati zašto mu se ovo mjesto činilo tako čudnim: nije naišao ni na jedan automobil, nije čak čuo ni njihov zvuk. Oko njega su bile samo starinske kućice okružene baštama. Da klupa s koje se upravo pokupio ne gleda direktno na Sacré-Cœur, pomislio bi da je, u napadu groznice, sjeo na voz i obreo se u provinciji. Ili u osamdesetim...

Previše slab da bi nastavio s tumananjem, vratio se na početnu tačku čim se cisterna udaljila. Trljao je obraze dlanom, iznenađen što mu je brada toliko porasla. Cijelo tijelo mu je bilo u ranama od hladnoće, bio je žedan, smrdio je na mokraću. Dobro se sjećao događaja prethodnih dana. Ostavio je druga u bolnici, poslije ulične tuče u kojoj je ostao na podu, ne zapitavši se hoće li doći sebi. Lutao je po kiši i zatekao se tu, bio je bolestan kao pas, a sretan kao jebeni luđak. Ali iako je očekivao, još uvijek ne osjeća da ga nagrizi neka grozna nervoza. Možda bi ga ona natjerala da reaguje. Nije bilo ničega osim njegovog bolnog tijela i njegovog vlastitog mirisa, koji mu je zapravo bio prijatno društvo. Uobičajene emocije su ga napustile. Počeo je gledati u nebo i to mu je ispunilo čitav dan. Charles se vratio i sjeo pored njega, na istu klupu, malo prije nego što će pasti noć:

"Drago mi je što vidim da si izašao iz svoje letargije, pizdo. Bilo je vrijeme!"

Objasnio mu je da se nalazi na sjeveru Pariza, nedaleko od parka Buttes-Chaumont. Charles ga je ponudio pivom i pružio mu pola mekog, zgnječnog bageta, koji je sigurno već neko

vrijeme vukao u svojoj torbi i na koji se Vernon proždrljivo bacio. “Jebote, polako, smučit će ti se. Hoćeš li biti ovdje i sutra? Donijet ću ti malo šunke, moraš doći sebi.” Matori nije bio klošar, ruke mu nisu bile ispucale, patike su mu bile nove. Ali nije bio baš ni nenačet. Činilo se da je navikao da pije s tipovima koji smrde na pišaku. Tako su sjedili neko vrijeme, ne govoreći mnogo.

Vernon je od tada u bestežinskom stanju. Neka nevidljiva ruka je ispomjerala sve dugmiće na njegovoj mikseti: sve je drugačije podešeno. Ne uspijeva se udaljiti od ove klupe. Dok god ga silom ne deložiraju, brežuljak Bergeyre je ni na nebu ni na zemlji, maleno lebdeće ostrvo. Na njemu se osjeća dobro.

Ide u kratke šetnje, da protegne noge i da ne zauzima klupu po cijeli dan. Ponekad sjedi na stepenicama koje obilježavaju njegovu teritoriju, zadržava se u pokojnoj ulici, ali uvijek se vraća tamo odakle je pošao. Svojoj klupi, ispred zajedničke bašte, s predivnim pogledom na krovove Pariza. Počinje se navikavati.

Radnici koji rade u Ulici Remy de-Gourmont, odmah pored, prvo su ga ignorisali. Sve dok upravnik gradilišta nije došao da tokom pauze, dok telefonira, ispuši cigaretu. Krenuo je prema klupi i Vernon mu je ustupio mjesto, udaljio se da ne bi smetao kad ga je momak pozvao: “Već dva dana te gledam. Zar nisi ti držao prodavnicu ploča?” Vernon je oklijevao – na trenutak je htio da odgovori ne i nastavi svojim putem. Njegov nekadašnji identitet više ga nije zanimao. Skliznuo mu je niz leđa kao težak i glomazan stari kaput. A to ko je on decenijama bio sad je tuđa briga. Ali tip mu nije dao vremena: “Ne sjećaš me se? Bio sam pekarski šegr, šljakao sam pored tebe... dolazio sam prilično često.” Njegovo lice mu nije bilo poznato. Vernon je raširio ruke: “Nisam više sav svoj”, a čovjek se smijao: “Da, kontam, život te nije mazio...” Od tada svakog dana svrati tokom pauze da pročaska dvije minute. Kad živiš napolju, trodnevni ritual već je stara navika. Stéphane nosi bermude i džombaste sportske patike, ima kovrdžavu kosu i mota duhan. Voli da prepričava svoja sjećanja s festivala, da priča o svojoj djeci i detaljno opisuje probleme s momcima s gradilišta.

Izbjegava bilo kakve aluzije na činjenicu da Vernon spava na ulici. Teško je reći radi li se o izuzetnom taktu ili potpunoj neosjetljivosti. Ponudi ga svojim duhanom, ponekad mu ostavi čips, ili ono što je ostalo od kole... i dozvoljava mu pristup toaletima na gradilištu tokom dana. To spašava Vernona, koji je već iskopao dvije rupe u zadnjem dijelu bašte kuće gdje spava, ali nije mala stvar golim rukama iskopati zemlju dovoljno duboko, a zatim prekriti tako da se ništa ne osjeti, čak i kad je vruće... to bi ga na duže staze upropastilo. Stanari kvarta bi se žalili na smrad.

Ima već tri dana kako Jeanine krišom dolazi da ga vidi. Hrani i nekoliko mačaka lotalica. Donosi Vernonu hranu u Tupperwareu. Krije se jer su joj komšije već rekly da ne ohrabruje beskućnike da se zadržavaju. On nije prvi. Rekla mu je: na početku su svi mislili da je to divno, i htjeli su pomoći bližnjem svom, ali bilo je previše problema: tragovi povraćanja, radio koji je cijelu noć pojačan do daske, brbljivi luđak koji nije znao za granice i htio je da ulazi ljudima u kuće da razgovara, neki drugi na antipsihoticima koji je pričao sâm sa sobom i plašio djecu... Komšiluk nije imao izbora: trebalo je iskulirati s milosrđem. Jeanine uporno dijeli obroke s njim. Sićušna je to ženica, pogrbljena, koketna, obrva rijetko precizno nacrtanih olovkom, međutim karmin je uvijek dobro nanesen, a sijeda kosa obrubljuje njeno napuderisano lice u besprijekornim uvojcima. "Svakog jutra stavljam viklere, prestat ću kad me sahrane." Nosi svijetle boje i žali što je ljeta tako ružno, zbog prelijepih haljina koje ne može da nosi, "a ne znam hoću li dogodne i dalje biti tu, da u njima uživam". Kaže Vernonu da je on "mali slatkiš, to se odmah vidi, u mojim godinama ima se oko za to, vi ste mali slatkiš, i imate predivne oči". Isto to priča mačkama koje hrani. Puni mu boce vodom i donosi mu rižu, u kojoj rastopi velike doze putera. Ništa ne komentariše, ali Vernonu se čini da ona misli da ono što je dobro za mačiju dlaku mora biti dobro i za čovjeka. Prethodnog dana mu je donijela nekoliko kockica čokolade u aluminijskoj foliji. Bio je iznenađen zadovoljstvom koje je osjetio dok ju je jeo. Zjenice su ga na trenutak maltene zaboljele. Već je zaboravio kako je to osjetiti okus nečega što voliš.